

هفته‌نامه تحولات انرژی (۵۴)

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۳۷۰۵

خردادماه ۱۳۹۳

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱..... قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی
- ۲..... پشت پرده واردات نفتی گسترده چین
- ۴..... سازوکار تازه هندی‌ها برای پرداخت بدهی نفتی خود به ایران
- ۸..... رشد ۱۰ درصدی مصرف CNG در گام دوم هدفمندی
- ۸..... روسیه طرح‌های انرژی به ارزش ۱۰ میلیارد دلار در ایران اجرا می‌کند
- ۹..... مجموع ظرفیت نیروگاه‌های تجدیدپذیر تا ابتدای اردیبهشت‌ماه ۳۱/۵ مگاوات اعلام شد

هفته‌نامه تحولات انرژی (۵۴)

قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی

(به‌روز شده ۳۰ می ۲۰۱۴ (۱۳۹۳/۳/۹))

عنوان	قیمت	بازار
نفت خام وست تگزاس (دلار در بشکه)	۱۰۲/۷۱	نایمکس
نفت خام عمان (دلار در بشکه)	۱۰۶/۴۶	بورس دوبی
نفت خام برنت (دلار در بشکه)	۱۰۹/۴۶	بورس لندن
نفت کوره ۱۸۰ (دلار به ازای تن متریک)	۵۹۶/۵۷	فوب خلیج فارس
نفت‌گاز (دلار در بشکه)	۱۱۸/۱۸	فوب خلیج فارس
نفت حرارتی (سنت در لیتر)	۷۶	نایمکس
بنزین (سنت در لیتر)	۷۹	نایمکس
بنزین سوپر (سنت در لیتر)	۷۵	فوب خلیج فارس
گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)	۱۶	نایمکس

مأخذ: سایتهای، Platt's, NYMEX, ICE DME و شرکت ملی نفت ایران.

قیمت روزانه سبده اوپک (دلار به ازای هر بشکه)

متوسط روزانه سبده اوپک	
قیمت	تاریخ (می ۲۰۱۴)
۱۰۶/۴۵	۲۹
۱۰۶/۳۵	۲۸
۱۰۶/۷۹	۲۷
۱۰۶/۷۳	۲۶

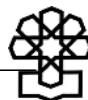
مأخذ: سایت اوپک.

پشت پرده واردات نفتی گسترده چین^۱

دولت چین همزمان با آماده شدن غرب برای آغاز تحریم‌ها علیه روسیه به طرز بی‌سابقه‌ای بر ساخت ذخایر نفتی استراتژیک خود سرعت بخشیده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که این کشور تلاش‌های گسترده‌ای را برای ذخیره‌سازی استراتژیک نفت انجام می‌دهد که این تصمیم می‌تواند بر بازارهای جهانی اثرگذار باشد.

افزایش تنش‌ها در جنوب دریای چین و تلاش غرب برای تحریم روسیه به علت بحران ایجاد شده در شرق اوکراین عامل اصلی تشدید تلاش‌های پکن برای سرعت بخشیدن به روند ذخیره‌سازی نفت به صورت استراتژیک است. بسیاری از تحلیلگران بر این باورند که چین با این اقدام به صورت کاملاً مخفیانه در حال جمع‌آوری ذخایر برای مقابله با هرگونه افزایش ناگهانی قیمت نفت در مواقع قطع عرضه است. براساس گزارش ماهیانه منتشر شده از سوی آژانس بین‌المللی انرژی، چین در ماه آوریل سال

۱. نشریه انگلیسی تلگراف.

جاری روزانه ۶/۸۱ میلیون بشکه نفت وارد کرده است که این حجم، بالاترین رقم واردات نفت ماهیانه این کشور به‌شمار می‌رود.

از آنجا که در ماه‌های اخیر نرخ رشد اقتصادی چین تا حدی کُند شده، صنعت فولاد این کشور دچار افول شده و ساخت‌وساز روندی کاهشی داشته، این افزایش ناگهانی واردات نفت زمینه‌ساز حیرت همگان در بازارهای جهانی نفت شده است. براساس تخمین صورت گرفته از سوی آژانس بین‌المللی انرژی، روزانه ۱/۴ میلیون بشکه نفت از این حجم واردات به شبکه تأسیسات ذخیره‌سازی نفت چین انتقال داده می‌شود. چین در حدود ۴۰ درصد رشد تقاضای جهانی نفت را به‌خود اختصاص داده است. از این‌رو هرگونه افزایش جدی ذخایر استراتژیک این کشور می‌تواند به افزایش فشار بر بازار جهانی عرضه منجر شده و نهایتاً قیمت نفت در بازار فروش فوری را افزایش دهد.

طبق گفته مایکل لوئیس، تحلیلگر بازار نفت در دویچه بانک، مقامات پکن در بازار نفت به‌طور تاکتیکی عمل می‌کنند و هر زمان که قیمت نفت برنت کاهش می‌یابد، ذخایر استراتژیک خود را افزایش می‌دهند، همان‌گونه که در بهار امسال قیمت‌ها تنزل یافت. هم‌اکنون قیمت نفت خام برنت حدود ۱۰۵ دلار در هر بشکه است. وی افزود: این اقدام بسیار شبیه کاری است که آنها همواره در مورد مس انجام داده‌اند. هر زمان که مس به کمتر از ۷ هزار دلار به‌زای هر تن کاهش می‌یابد، آنها از این فرصت برای خرید استفاده می‌کنند. آنها این روش را برای کالاهای کشاورزی نیز به‌کار می‌گیرند. این اقدام چین کاملاً مغایر با پیش‌بینی تحلیلگران در بازارهای جهانی نفت است. این تحلیلگران بر این اعتقادند که با توجه به روند رو به افزایش تولید نفتی عراق، لیبی

و ایران و همچنین تداوم سیر صعودی شیل نفتی در ایالات متحده آمریکا، قیمت‌ها در سال جاری روند افزایشی نخواهد داشت. از آنجا که چین در حال افزایش ظرفیت ذخایر از ۱۶۰ میلیون بشکه به ۵۰۰ میلیون بشکه تا سال ۲۰۲۰ میلادی است، به نظر می‌رسد که خرید نفت استراتژیک این کشور تا مدت‌های طولانی ادامه داشته باشد. طبق گفته جان میتچل، تحلیلگر مؤسسه چاتهام، چین به اندازه‌ای ذخایر دارد که ۴۶ روز واردات این کشور را پوشش می‌دهد که البته این رقم برای ایالات متحده آمریکا ۲۰۹ روز است. برای هند این رقم تنها ۱۲ روز اعلام شده است.

در حال حاضر ورود آمریکا به اجرای فاز سوم تحریم‌ها علیه روسیه در روند رو به افزایش تقاضای چین تأثیر بسزایی داشته است. حتی برخی منابع خبری از تحریم احتمالی شرکت‌های بزرگ نفتی روسیه مانند رزنفت^۱ خبر می‌دهند. بنابراین اقدامات چین در زمینه افزایش ذخایر استراتژیک می‌تواند ناشی از نگرانی مقامات این کشور در خصوص قطع عرضه از سوی روسیه باشد. بیشتر واردات نفت چین در ماه آوریل از روسیه، آنگولا و عراق تأمین شده است. براساس برآورد آژانس بین‌المللی انرژی، چین در این ماه روزانه ۶۱۵ هزار بشکه نفت تنها از ایران وارد کرده است.

سازوکار تازه هندی‌ها برای پرداخت بدهی نفتی خود به ایران^۲

به گزارش روزنامه ایندین اکسپرس از دهلی‌نو، ایران به‌دنبال این است که دهلی‌نو بدهی‌های نفتی خود را از طریق پرداخت بدهی‌های تهران به کشورهای طرف سوم

1. Rosneft

۲. خبرگزاری شاننا.

برای خرید مواد غذایی، دارو و تجهیزات پزشکی، تسویه کند.

علی ماجدی، معاون وزیر نفت در امور بین‌الملل و بازرگانی، چندی پیش اعلام کرده بود: از این پس درآمدهای حاصل از صدور محموله‌های نفت خام ایران به بازارهای جهانی که قرار شده است در پی توافقنامه هسته‌ای ژنو در سطح کنونی باقی بماند، به مسائل انسانی، خرید دارو و کالاهای اساسی اختصاص می‌یابد.

وی گفته بود: هم‌اکنون بانک مرکزی برای آماده کردن مراحل انتقال پول و ترتیبات بانکی در حال مذاکره است و گام‌های اولیه در این باره برداشته شده است.

در پی تحریم‌های آمریکا و اتحادیه اروپا، انتقال درآمدهای حاصل از صادرات نفت خام ایران به بازارهای جهانی با محدودیت‌هایی روبرو شد و بر این اساس خریداران قادر به پرداخت پول محموله‌های نفتی تهران نبودند.

بر پایه گزارش (دوشنبه پنجم خردادماه) روزنامه ایندین اکسپرس، بانک مرکزی هند هفته گذشته توافق کرده است که هزینه صدور کالاهای اساسی به ایران از کشورهای سوم را از طریق بدهی‌های نفتی دهلی‌نو به شرکت ملی نفت ایران، پرداخت کند.

بر این اساس، دهلی‌نو باید هزینه کالاهای خریداری شده ایران از کشورهای سوم را از بخشی از ۵۵ درصد بدهی یورویی هند به شرکت ملی نفت ایران (NIOC) پرداخت کند و بانک هندی یوسی او (UCO) این عملیات بانکی را انجام می‌دهد.

وظیفه بررسی اسناد مالی صادر شده بانک‌های ایرانی برای کالاهای وارداتی از شرکت‌های طرف سوم به شرکت‌های ایرانی را بانک یوسی او برعهده خواهد داشت.

این بانک به پالایشگاه‌های هندی خریدار نفت ایران توصیه می‌کند مبلغ ارزی را در تاریخی مشخص به حساب این بانک واریز کنند تا در زمان تعیین شده به بانک طرف

ایرانی انتقال داده شود.

این بانک همچنین بررسی امور کارشناسی برای حصول اطمینان از بشردوستانه بودن کالاهای صادراتی به ایران را برعهده خواهد داشت.

بانک یوسی‌او با بررسی مجوزهای لازم از سازمان‌های بازرسی مجاز، باید بشردوستانه بودن این کالاها را تأیید کند، در غیر این صورت اختیار لازم را برای جلوگیری از انجام مبادلات مربوطه مالی خواهد داشت.

براساس توافقات صورت گرفته، شرکت ملی نفت ایران باید با شرح همه مسئولیت‌ها و تعهدات، با بانک یوسی‌او و شرکت‌های نفتی هندی توافقی سه‌جانبه داشته باشد.

بر پایه توافق هسته‌ای ژنو که ۲۴ نوامبر میان ایران و گروه ۵+۱ حاصل شد تهران می‌تواند در هشت قسط ۴ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار از درآمدهای نفتی بلوکه شده خود را در بانک‌های خارجی دریافت کند.

خبرگزاری رویترز در اردیبهشت‌ماه به نقل از چهار منبع مطلع اعلام کرده بود که هند در نظر دارد در چارچوب توافقنامه موقت هسته‌ای ژنو، ظرف سه ماه آینده میلادی (می، ژوئن و ژوئیه) ۱ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار از بدهی‌های نفتی خود را به ایران بپردازد.

شرکت‌های پالایشگر اسار اوایل، مجتمع پالایش و پتروشیمی بنگلور، هندوستان پترولیوم و اچ‌پی‌سی‌ال - میتگال انرژی ۴۵ درصد از پول محموله‌های نفتی خریداری شده از ایران را به روپیه و در قالب فروش کالا به ایران پرداخت کرده‌اند. این شرکت‌های

پالایشگر هندی باقیمانده بدهی نفتی خود به ایران را نپرداخته‌اند.

براساس گزارش اردیبهشت‌ماه خبرگزاری رویترز، پالایشگر اسار هند، مجتمع پالایشی و پتروشیمی بنگلور، شرکت پالایشگر هندوستان پترولیوم و اچ‌پی‌سی‌ال - میتگال انرژی در مجموع ۳ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار به ایران بدهکار هستند. در این گزارش همچنین آمده بود که هند در دو قسط، ۱۴ می (۲۴ اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۳) و ۱۷ ژوئن (۲۷ خردادماه ۱۳۹۳) هر یک ۵۵۰ میلیون دلار و در قسط سوم یعنی ۲۰ ژوئیه (۲۹ تیرماه ۱۳۹۳) ۵۵۰ میلیون دیگر به تهران می‌پردازد. خبرگزاری رویترز در آن زمان به نقل از سه منبع اعلام کرده بود: دولت هند از پالایشگران خواسته است تا قسط نخست از طلب نفتی ایران را اواسط ماه می به ایران بپردازند.

براساس گزارش خبرگزاری رویترز، ایران و هندوستان پیش از این توافق کرده بودند طرف هندی پول نفت و بدهی ۱/۶ میلیارد دلاری را از طریق کشور عمان تسویه کند. مقرر شده بود هند پول نفت را از طریق کشور به ریال پرداخت کند. این سه منبع اعلام کرده بودند: دولت ایران از هند خواسته است بدهی‌های نفتی خود را به حساب بانک مرکزی ایران در «مسقط بانک» عمان و به ریال عمانی بپردازد. خریداران هندی نفت خام ایران ۴۵ درصد پول محموله‌های وارداتی از این کشور را به روپیه می‌پردازند که تهران از آن برای واردات کالا از این کشور آسیایی استفاده می‌کند درحالی که باقیمانده این پول‌ها در دست پالایشگران هندی مانده است.

تاکنون در چارچوب توافق هسته‌ای ژنو، ژاپن در چهار قسط و کره جنوبی طی یک قسط در مجموع ۲ میلیارد و ۵۵۰ میلیون دلار از بدهی‌های نفتی خود را به

جمهوری اسلامی ایران پرداخته‌اند.

رشد ۱۰ درصدی مصرف CNG در گام دوم هدفمندی^۱

رئیس انجمن صنفی جایگاه‌داران سی‌ان‌جی درخصوص اثرگذاری اجرای گام دوم قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و افزایش قیمت بنزین بر سی‌ان‌جی اظهار داشت مصرف سی‌ان‌جی در کشور ۱۰ درصد افزایش یافته است.

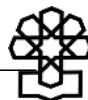
اردشیر دادرس، رئیس انجمن صنفی جایگاه‌داران سی‌ان‌جی ادامه داد: در شرایط فعلی مصرف سی‌ان‌جی نسبت به گذشته تنها دارای رشد ۱۰ درصدی است و برای آنکه بتوانیم تحلیل درستی از نحوه مصرف سی‌ان‌جی در کشور پس از اجرای گام دوم قانون هدفمند کردن یارانه‌ها داشته باشیم باید کمی صبر کنیم تا مصرف بنزین‌های ۴۰۰ تومانی در کارت‌های سوخت به حداقل برسد.

پس از اجرای گام دوم قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، قیمت هر مترمکعب سی‌ان‌جی از ۳۱۰ تومان به ۴۵۰ تومان و قیمت هر کیلوگرم سی‌ان‌جی نیز از ۴۵۰ تومان به ۶۵۲ تومان رسید که بنا به دلایل نامعلومی دو هفته قبل قیمت هر کیلوگرم گاز سی‌ان‌جی به ۶۰۰ تومان کاهش یافت.

روسیه طرح‌های انرژی به ارزش ۱۰ میلیارد دلار در ایران اجرا می‌کند^۲

الکساندر نوواک، وزیر انرژی روسیه از امکان اجرای طرح‌های مشترک با ایران در

۱. خبرگزاری فارس.

زمینه تولید انرژی به ارزش ۱۰ میلیارد دلار خبر داد.

ساخت نیروگاه‌های حرارتی و مشارکت مؤسسات روسی در تحویل تجهیزات برای نیروگاه‌های حرارتی و بازسازی شبکه‌های برق‌رسانی ایران از جمله این طرح‌هاست. روسیه قصد دارد تأسیسات تولید برق با ظرفیت حدود ۵ تا ۶ هزار مگاوات را در ایران بسازد.

مجموع ظرفیت نیروگاه‌های تجدیدپذیر تا ابتدای اردیبهشت‌ماه ۳۱/۵ مگاوات اعلام شد^۱

علی‌اصغر اسماعیل‌نیا، مدیرکل دفتر تنظیم مقررات بازار آب و برق و خصوصی‌سازی وزارت نیرو، بر جلب مشارکت حداکثری بخش خصوصی و ایجاد فرصت‌ها و مشوق‌های سرمایه‌گذاری در صنعت برق ایران تأکید کرد.

دفتر تنظیم مقررات بازار آب و برق و خصوصی‌سازی وزارت نیرو جهت راه‌اندازی واحد سرمایه‌گذاری در صنعت آب و برق براساس مفاد ماده (۷۰) قانون برنامه پنجم توسعه را در دستور کار خود قرار داده است.

دفتر تنظیم مقررات بازار آب و برق و خصوصی‌سازی وزارت نیرو با توجه به حیطه وظایف خود در زمینه تهیه، تنظیم و ابلاغ مقررات لازم جهت توسعه مشارکت بخش غیردولتی در طرح‌ها و پروژه‌های صنعت آب و برق و نیز حمایت از سرمایه‌گذاران فعال در این عرصه و بهبود فضای کسب‌وکار، تلاش می‌کند.

۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی.

امکان‌سنجی اقتصادی یک طرح سرمایه‌گذاری، شرایط احراز توانمندی برای فعال شدن در طرح‌های ارائه شده، معرفی متقاضیان به سایر ارگان‌ها و سازمان‌ها جهت دریافت مجوز و ارائه کد رهگیری به سرمایه‌گذاران جهت پیگیری امور مرتبط، از دیگر امکانات این سامانه است.

مجموع سرمایه‌گذاری مورد نیاز صنعت آب و برق از طریق منابع داخلی غیرقابل تأمین است. دفتر تنظیم مقررات بازار آب و برق و خصوصی‌سازی به‌منظور مقابله با چالش‌های مالی پیش رو و جلب مشارکت حداکثری بخش خصوصی، تلاش کرده تا فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت آب و برق در اختیار متقاضیان سرمایه‌گذاری قرار گیرد.

درخصوص توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر، فعالیت‌های خوبی تاکنون صورت گرفته و از سال گذشته با تعدیل مناسب در نرخ خرید برق از این نیروگاه‌ها، توسعه سرمایه‌گذاری در این حوزه شدت گرفته است.

مجموع ظرفیت نیروگاه‌های تجدیدپذیر در حال بهره‌برداری ازسوی بخش خصوصی تا ابتدای اردیبهشت‌ماه حدود ۳۱/۵ مگاوات است. تا این تاریخ، ظرفیتی معادل ۴ هزار و ۴۵۸ مگاوات موافقتنامه اولیه احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر صادر شده و برای ۲۱۴ مگاوات ظرفیت نیروگاهی پروانه احداث صادر شده که عمده آن مربوط به نیروگاه‌های بادی است. پتانسیل بادی در برخی سایت‌ها با بهترین سایت‌های بادی جهان برابری می‌کند.

در مجموع، پتانسیل بادی کشور ایران به‌لحاظ صرفه اقتصادی براساس

مطالعات انجام شده در سازمان انرژی‌های نو ایران حدود ۱۵ هزار مگاوات تخمین زده شده است.

بهترین مناطق کشور از نظر پتانسیل بادی را منطقه خواف در جنوب استان خراسان رضوی، منطقه بینالود در شمال استان خراسان رضوی، منطقه منجیل در رودبار استان گیلان، منطقه تاکستان در استان قزوین، مناطق سراب و اهر در استان آذربایجان شرقی، منطقه میل نادر در اطراف زابل در استان سیستان و بلوچستان و مناطقی از استان سمنان است.

ایران بر روی کمربند آفتابی جهان واقع شده است؛ لذا دارای بهترین فرصت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه احداث نیروگاه خورشیدی است.

مناطق وسیعی در کشور وجود دارند که در حدود ۵/۵ کیلووات ساعت در مترمربع در روز از تابش انرژی خورشیدی برخوردارند که این میزان با بهترین مناطق جهان برابری می‌کند.

در بیشتر مناطق مرکزی و کویری ایران حدود ۳۰۰ روز آفتابی در سال ثبت شده است و در صورتی که در این مناطق مساحتی در حدود ۱۰۰ کیلومتر در ۱۰۰ کیلومتر پنل‌های فتوولتائیک نصب شود، بیش از ۲۰۰ میلیارد کیلووات ساعت در سال برق تولید خواهد شد که این میزان با کل مصرف سالیانه برق کشور برابری می‌کند و می‌توان مستعدترین مناطق کشور برای تولید برق خورشیدی را مناطق مرکزی کشور از جمله استان‌های کرمان، یزد، اصفهان و فارس محسوب کرد.

در همین حوزه با توجه به این واقعیت که ایران در منطقه زلزله‌خیز و آتشفشانی واقع شده است، می‌تواند دارای پتانسیل‌های مناسبی برای تولید انرژی زمین‌گرمایی باشد

که وجود شماری چشمه‌های آب گرم بیانگر وجود چنین فرصت‌هایی در کشور است، اما به دلیل کمبود منابع مالی، تاکنون بجز منطقه مشکین‌شهر (منطقه سبلان)، سایر مناطق کشور مورد ارزیابی فنی و مهندسی برای شناسایی این پتانسیل قرار نگرفته است. تا پایان برنامه پنجم توسعه ظرفیتی در حدود ۲۰۰۰ مگاوات از نیاز شبکه برق کشور توسط مولدهای مقیاس کوچک تأمین می‌شود.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۷۰۵

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: هفته‌نامه تحولات انرژی (۵۴)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)
تهیه و تدوین‌کنندگان: زهرا جعفری، مجتبی درویش‌توانگر

ناظران علمی: هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی

مقاضی: کمیسیون انرژی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۳/۱۷